

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izbaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

 Odslej je upravnistvo „Slov. Gospod.“ v tiskarni sv. Cirila v Koroških ulicah št. 5. Vljudno torej prosimo vse č. naročnike, naj pošiljajo naročnino, oznanila, reklamacije listov itd. **samo** na adresu: „Upravnistvo Slov. Gosp. v Mariboru.“ Upravnistvo more le za to, kar se mu pošlje pod to addresso, biti porok. Ta addressa zadostuje popolnem, pri tem pa kar se pošlje na **kako ime**, bodi kogar koli, so le ovire rade. Tudi pisma in naznanila, namenjena **urednistvu**, prosimo pošiljati v **tiskarno sv. Cirila**; če se pa kdo raji obrne do svojega znanca, tudi prav ali treba ni.

V Mariboru, dne 1. decembra 1885.

Odbor

kat. tisk. društva.

O naših sosedih Srbih.

Na Balkanu, doli pri Srbih in Bolgarih, vrši se vojska, krvava, bratomorska vojska. Naroda, ki si križata meče, sta mala, oba skupaj še nimata toliko prebivalcev, kakor jih šteje pri nas n. pr. Česko samo, ne še celih 5 milijonov. — Ta boj tedaj sam na sebi, kakor je tudi žalostno znamenje za slavjansko slogo, ne pomeni veliko.

Toda ona nista tega boja sama, na svoje roke začela, tudi ga ne bota sama končala. To je malo, da ne vse eno, kateremu je končno vojna sreča mila, madeža, da sta se brata krvavo sprijela, ne spere nju nobeden raz sebe, ali kaj da se utegne vsled ali iz njunega boja razviti, to je imenitno vprašanje in to seže tudi do in more biti celo prek mej našega cesarstva.

Vse eno tedaj nam v Avstriji ne more nikakor biti, kdo da dobi tam doli več moči, Srbi ali Bolgari. Sedaj vsled sreče, ki je v celem boju stopila na stran bolgarskih čet, kaže vse na to, da bode Bolgarom greben vzrastel. Naravno je tedaj, da bode njih upliv čedalje večji postal po onih krajih in njega bodo, če že ne oni sami toliko, pa za to druge sile tem bolj vporabljemale, v prid Avstrije pa to javaline ne bo služilo. Kakor so pri nas razmere, kazalo bi nam veliko bolje, ko bi Srbi kolikor toliko obdržali upliv, kakor so ga bili dosehmal imeli.

Razmere doli na Drini, v Bosniji, še se namreč od naše strani niso dovolj dognale in v njej še zmerom kuha, nesrečni izid boja, v katerega se je srbski kralj Milan spustil, lahko bi nam v tem veliko spridil. Ves denar, ki smo ga za to izdali in vsa kri, kar se je je v teh letih doli prelilo, bila bi zastoj tekla, ko bi Srbska prešla v druge roke. Že to, ko bi novo kraljestvo dobilo druge nam sovražne ministre, recimo: Krističa, nam bi veliko škode pouzročilo, kaj še le, ko bi kralja Milana izpodili? Oboje je mogoče, eno ali drugo pa je skorej gotovo. Srbi, ljudstvo polno ponosa, bodo težko preboleli rane, kar so jih doživeli v tem boju in krona se še itak ni prav ogrela na glavi Milana.

Dosehmal kupuje Srbska od nas veliko blaga, izlasti obrtnega in rokodelnega, in to za dobro ceno, ali prodaja nam tudi marsikaj ali vsaj pošilja skoz naše kraje to, kar ona prideluje, v druge kraje. Dobiček ostane vsled tega na vsak način pri nas. Tedaj pa je le naravno, če želimo, da ostane ona v moči, denarni pa tudi pridelovalni, kajti to služi le našim koristim.

Pač je v tem drugo vprašanje, ali so naši možje, ki držé vladno krmilo v rokah, bili na pravi poti, ko niso tega nesrečnega boja Srbov zoper Bolgare o pravem času odvrnili. Nam se skorej zdi, da so ga bili — vsaj nekaj, po-

sredno — celo krivi. Neverjetno to naše mnenje ni, že zato ne, ker so Srbi sebično, ne poraj-taje na koristi Slavjanov, boj začeli v tem, ko se še niso nič bili za-nj prav pripravili. To bo bili težko storili, ko bi ne vedeli, da stoji kdo za njimi.

To je tudi — poleg drugih pomislikov — bilo krivo, da mi že koj s kraja nismo stali na strani Srbov, če prav bi jih v drugih okoliščinah radi videli močne in zato naše dobre sosede.

Iz bauernvereina Mariborske okolice.

Maribor, koncem novembra.

Zopet so bili skupaj, ti gospodje iz bauernvereina. Götzova dvorana je imela to srečo, da so se va-nji zbrali. Do nje so jim tu pa tam pot kazala banderica, ki so jih razobesili, to-krat pa samo po Tegetthofovih ulicah in pa pred dvorano.

In bilo je jih na število precej, samo da je bila to za-nje velika sreča, da si niso v roke segali, sicer pa bi se bili drug drugemu čudili, kako da so v zborovanje „kmečkega društva“ prišli, kajti žuljev bi si ne bili veliko na rokah ošlatali. Skorej izključljivo gospoda se je bila sešla v zborovanje.

Predsednik g. Appoth, no ta še je neko-liko na kmeta spomnil, kajti videlo se mu je, da si je v strahu, pred seboj videti pač gospode ali kmetov skoraj nič. In bilo je pri tem zbo-rovanje še celo v soboto, ko pride vendar-le kmečko ljudstvo v mesto in bilo ga je tudi veliko po mestu, a kakor navlaš h Götzu, k zboru kmetje niso prišli. Tega gospod ni pričakoval, saj jim je po vseh oglih mesta bil naznanil, da je „dolž-nost“ kmetov priti k zboru, pa kogar pred seboj ni videl, to so bili kmetje. Ubog je pač pred-sednik kmečkega društva, če ostane brez kmeč-kih poslušalcev.

Blizu to si je mislil tudi prvi govornik g. profesor iz Gradca. Moral se je sam za kmeč-kega sina izdati, sicer bi ne bilo kazalo mu govoriti o kmetijstvu, kajti če poslušaleci niso kmetje, mora vsaj govornik biti iz kmečkega pokolenja. In moder je ta gospod. V Gradcu so se ga že naveličali, ob volitvah so se ga na vse pretege branili in nič niso več dali za nje-gove otrobe, katerih je sicer kaj rad jim po-nujal. Tedaj pa si je mož mislil: v Mariboru, v kmečkem društvu bodo pa moje otrobe radi vsprejeli in jih še dobro plačali. In resnica, poln žakelj jih je prinesel seboj, ali imel je v tem le še nesrečo. Kmetov ni bilo, gospoda pa z njegovimi otrobi ni kam vedela in tako jih je sicer spečal, ali težko, da je bil s svejo kup-čijo zadovoljen.

Več sreče je imel tajnik c. kr. kmetijske družbe v Gradcu, g. Fr. Müller. Bil sem, kacih

10 let bo tega, gospoda slišal nekje govoriti, dolgo, neizrečeno dolgo je bil govoril, toda le — stenam. kajti poslušaleci ga ali niso razu-meli ali pa jim ni bilo novo, kar je govoril, v prvem četrt ure so se bili zato skorej vsi iz hiše izmuznili in on je govoril, kakor sem rekel, stenam. Tokrat pa rad priznam, da to, kar je gospod govoril, ni čisto brez vsega, za to pa tembolj obžaljujem, da je pri zborovanju bauernvereina govoril, kajti tem, ki so ga poslušali, je čisto zastoj govoril. Za to mu še pa povrh in najrajši izrečem svojo zahvalo, ker je če tudi ne tako odločno, kakor bi bil moral, pobil g. profesorja iz Gradca, ki je bil rekel, da še kmeta reši le zveza, carinska zveza z Nemčijo. — Ne ta zveza, je blizu rekel, pač pa umna, ne prenapeta sadjereja in pa gleštanje trav-nikov, v tem je sedaj še prava pomoč in istin-ito rešenje kmeta. Živina redi kmeta, kmet pa redi za to živino!

Nebodigatreba, g. dr. K. Ausserer je bil pa na to nekaj še izpregovoril, toda mož ali ni vedel, kaj bi rekel ali pa si je mislil, da bi v takem društvu zastoj govoril, tedaj pa je predlagal, naj bi se o reči, ki jo je hotel raz-pravljati, govorilo pri prihodnjem zboru.

Vsi so prikimali in g. predsednik se je za tem še trgoma Marenbergu in Muti na-grozil, češ da bo v enem njiju prihodnje leto zborovanje bauernvereina.

Gospodje so na to vsi, kakor na povelje segli po svojem vrču piva in se drug za drugim iz dvorane porazgubili.

Gospodarske stvari.

Kako sočivje prezimovati in shranjevati.

Sočivje se ne prideluje samo za to, da se z njegovim pridelkom nahipna potreba, bodi si v kuhinji bodi si na trgu pokrije, ampak so-čivar mora tudi skrbeti, da more si po zimi s potrebnim sočivjem kuhinjo in trg založiti.

Mogoče je celo sočivje v primernih pro-storih in s pravim ravnanjem tako dolgo hra-niti, da že zopet novo sočivje prinašati začne. Da tako shranjevanje veliko dobička prinese, kdo bi ne hotel tega sprevideti, ker je to vsa-kemu dobro znano. In zato mislimo, da bodo tudi naslednje vrstice bralcem našega lista dobro došle.

Da si je tudi resnica, da se iz vrta skozi celo leto sočivje dobiva in jemlje, je vendar tudi ravno tako resnično, da se sočivje pogla-vitno jeseni iz vrta pospravlja in sicer naj bolj za to, da se za zimo hrani in vzdržuje. Pri tem pospravljanju treba je na prvem mestu gledati na pravi čas, v katerem se sočivje iz vrta v prezimovališča pospravljati začne. Pred vsem

mora ob času pospravljanja biti vreme suho, kajti od tega je tudi trpežnost sočivja po zimi najbolj zavisno. Na drugem mestu moramo pa pozornost obračati na kakovost prezimovališča, ki mora biti zavarovano proti mrazu, dalje suho in zračno.

Posamezna sočivja so pa tudi različno občutljiva in tudi na to okoliščino se mora potreben ozir jemati. V obče velja, da je korenstvo in gomolje bolj trdno in da se laglje hraniti da. Za to zadostujejo o suhi legi jame, katere se naredijo, gomolje in korenstvo v nje pospravi in potem s prstjo pokrije. Ko bi se pa bilo mraza bati, pokrijejo se take jame še z nasteljo, z listjem ali slamo vrh prsti. Če so te kopice v jamah nekoliko večje in širje, bode dobro storjeno, ako se to rastlinje položi nad votlo podlago, katera se s cevijo, ki pelje navzgor, zveže. Tako se vedno prezračevanje omogoči.

Tudi trdnejše kapusovine se dajo na prostem pod milim nebom v zemlji shranjevati in sicer na dvojni način. Ali se posamezne glave s koceni in koreninami vred podrejo in v plitvih jamah gori do glav s prstjo zasujejo in potem z dolgo slamo dobro pokrijejo, ali pa, kar se v novejšem času priporočati začinja, obrnejo se glave tako, da stojijo na glavah v ravnoprstnih jamah. Mali prostori med posameznimi glavami se s prstjo zasujejo in potem se vse s prstjo in poslednjič s slamo pokrije.

Bolj občutljivo sočivje, kakor cvetni kapus, brokoli, raževi kapus, koloraba itd. pa ni kmalu s tako malo postrežbo zadovoljno. Da ne pozgubijo svojih najboljših lastnosti, zahtevajo suho, zračno in svitlo klet, v kateri se s koreninami v prst zagrebejo.

Dokler se pa sočivje shranjuje, pa tudi ne smemo rok križem držati in misliti, da je že vse v redu in zadosti; marveč treba je zopet in zopet od tedna do tedna pregledovati in kjer se kaj gnjilobe prikaže, jo treba odbirati in odstranjevati. Ako se to ne stori, nastane nevarnost, da po malem s časom vse pognjuje in strohni in da je ves naš trud in vse delo zastonj. Iz istega vzroka nastane v časih tudi potreba, da se zagrebena sočivje večkrat presadi.

„P. L.“

Sejmovi. 7. decembra: v Starem trgu, Dobrni, Podsredi, Sevnici, Cmureku, pri sv. Miklavžu pri Sotlji, v Vozenicah.

Dopisi.

Iz Maribora. (O deželnem zboru.) Naši poslanci so sedaj v deželnem zboru v Gradcu. Prvi seji ste bili le bolj poslovni, volili so se razni odseki in razdelili med nje predlogi, o katerih se bo v zboru razpravljalo.

Naših poslancev je g. dr. Dominkuš v finančnem, g. dr. Šuc v šolskem, g. dr. Radej v gospodarskem, v železniškem odseku pa gg. baron Gödel in M. Vošnjak, samo v peticijskem pa občinskem niso marali Slovenca. — Bolj živa je bila seja v ponedeljek 30. dne novembra. Poslanec gosp. ces. svetovalec Jerman je poleg 12 tovarišev vložil predlog, naj bi se sklenila postava, vsled katere bi se ženitev nemaničev le godila, kedar bi jo politična gosposka pripustila. Isti poslanec je na dalje naznanil, da bode do c. kr. namestnika vprašanje stavil, zakaj se rezervisti kličejo po nedeljah in praznikih h kontrolskim zborom. Na mesto rajnega Pairhuberja volili so poslanca za Maribor in tov., g. dr. Jož. Schmidererja v deželni odbor. Mož je volitev z vidnim veseljem vzprejel, pa ob enem tudi dal Slovincem brco, kajti obljubil je, da bo vedno nemško mislil. Mi mu radi verjamemo to, ne pa tako tega, kar je še pristavil, da bo v svojem poslovanju objektivni; ne, tega se doehmal nismo prepričevali pri njem.

Iz Ljutomerskih gor. Mi smo tistih misli, kakor Murski poljanci, ki so se v zadnjem „Slov. G.“ oglasili. Slovenski Ljutomeržani ne vdajte se! Tudi mi se bomo za naprej držali načela „svoji k svojim“, da vam ne bode nobena škoda, če boste stali za domačo stvar, če boste vzdignili svoj glas za narodno reč. Zakaj bi enkrat vi ne sedeli na stolah občinskega sveta, na katerih so nemškutarji že toliko hlač raztrgali. Vsak naj bi svojo dolžnost storil, zmaga bila pa bi vaša. — Ko je Cir, mogočni perzijski kralj svoje vojščake učil, kako se imajo nositi, če hočejo zmagati, jim je djal: „Vsaki se naj nosi tako, kakor bi vse le na njem stalo, in vaša zmaga bo gotova.“ Naj tedaj nobeden izmed vas ne reče: „Bodo že brez mene opravili!“

Od sv. Lovrenca v puščavi. (Pobirki za našo veselico.) Lepo nam je „Gosp.“ poročal, kako je kmečko bralno društvo dne 15. nov. v našem trgu zborovalo kljubu vsem oviram, ki so se mu še v zadnjem trenutku stavile. Nekateri bi bili radi zborovanje na vsak način zabranili; ker pa to nikakor ni bilo mogoče, začeli so lagati in obrekovati. Pravili so okrog, da je zborovanje prepovedano in da vsaj ni varno tja iti, kajti nastal bo grozovit pretep. Da si je vsak lahko spoznal, kako debela laž je vse to, splašili so se nekateri vendar-le in so tako izostali. Naprosili smo bili občinskega slugo, da je v jutro pri cerkvi oznanil, da je vse to besedovanje neresnično in da se bode veselica brez vsega zadržka ravno tako vršila, kakor je bila napovedana. Ko pa to izvé eden tukajšnjih pruskonemških prvakov, strašno se raztogoti, lice se mu tako nabuhne, da ga je bilo za dobre $\frac{3}{4}$ več, kakor navadno, ter vso svojo požolčeno

jezo razlije po ubogem občinskem slugi, češ da ni za to postavljen, naj bi podpiral tako „lumparijo“. Po sodbi tega človeka so bili tedaj dne 15. nov. t. l. pri Pernatu zbrani — odpusti mi čast. bralec to besedo — sami lumpi?! Tako se je tedaj to človeče predrznilo imenovati naše zborovanje, tisto zborovanje, katerega so se udeležili tako odlični in pošteni možje! Ali ni to nezaslišana oholost, neotesanost in predrznost človeka, ki živi od naših krajcarjev, kateremu se po slov. groših tako debele sline cedé! In kdo je ta človek? Rodil se je v lepih slov. goricah, povila ga je poštena slov. mati. Kot otrok in deček bil je še nepopačen, pa hvalisana nemška kultura mu je pozneje vcepila nemške pesti, katere zdaj oblastno in kruto vihti, češ da hoče vse Slovence pobiti in potolči. Mi mu povemo naravnost, da za omiko, kakoršnja trosi ta človek, čisto nič ne maramo, če tudi po njegovej „omikanej sodbi“ nismo drugega, kakor slovenski bebeci, mi se tudi njegovih nemških pesti čisto nič ne bojimo, saj je vendar vsem znano, da so še celo junci pred njimi varni. — Čast komur čast!

Te besede pa veljajo tistim prebivalcem v našem trgu, ki ne iščejo nobene razdražbe, ampak hočejo s Slovenci v miru in zastopnosti živeti. Izmed mnogih drugih imenujemo tukaj le g. R., njegov sin je celo pri veselici sodeloval. Mož je pravičen in se sploh ne vtika v reči, ki rodé samo prepir. Bolje, da pri takih kupujemo, kar potrebujemo, kakor pa, da bi zahajali k tistim kričačem, ki po naših denarjih kar zevajo, drugače bi nas pa najrajši žive pohrustali.

Iz Cvena pri Ljutomeru. (Zagrizenost naših nasprotnikov.) Nedavno sem bil v Ljutomeru in pripovedoval mi je naroden tržan, kako daleč je že tamkaj nemčurska zagrizenost, neotesanost in tiranstvo prišlo. Nek višji uradnik, brž iz Koroškega doma, ki je baje nekdanj trake meril in platno prodaval, po sreči pa precej visoko službo dobil, je v oštariji mirnega narodnjaka, ki se ne meša v nobeno politiko, napadel in ga psoval, kakor naj neolikanejši človek; ako ravno je ta narodnjak toliko študiriral, in tudi zna, da uradnik ni vreden njemu remenja odvezati, je vendar narodnjaka tako obrekoval, da so se vsi navzoči čudili in glave majali nad izobraženostjo tega uda Ljutomerske inteligence. Vzrok temu je bila volitev v občinski odbor. Pri tej priliki pa je izpovedal, česar so se Nemci v Ljutomeru posluževali, da bi pri volitvi zmagali. Za-se je ponosno povedal, da je 5 fl. za vino dal, katero so njegovi pristaši pili; ker je pa brž ta g. uradnik tudi pomagal ono vino piti, tedaj si ga je bil malo preveč naložil in zaradi v tega je svoji sveti nemški jezi menda tudi mislil, da še hodi v medvedovi koži, ali zmotil se je in mesto me-

dvedove kože je zgrabil natakario pri laséh in jo po hiši sem ter tje vlačil.

A to še mu ni zadostilo, tudi čez ne navzoče je spustil svoj žolč. Pravil je namreč, da bi vsakemu Slovincu, ki ga sreča, ako ga pozdravi, najrajši v lase skočil, ne pa, da bi se mu zahvalil; med temi mu pa je brž c. kr. bilježnik najbolj trn v peti.

Jaz ne bi tega svetu naznanjal, pa ker mi je moj prijatelj pripovedoval, da se ta gosp. v Ljutomeru jako nesrečnega čuti, tedaj bo pa za-nj prav, če zve po tem poti višja oblast v Gr. ali v M. in mu ponudi kako drugo mesto. Mi nismo hodili po nj, ne prosili za nj, pa se tudi ne bodemo jokali, če odide; srečno pot! Od narodnjaka pa gotovo pričakujemo, da bode za razžaljenje pravice iskal in tako temu nesrečnemu g. uradniku pokazal, da Bog ne pusti dreves v nebo rasti.

Pripovedoval mi je še, kako brž Nemci grdè Slovence nasproti volilcem. Pripoveduje se jim baje, da če Slovenci zmagajo, tedaj ne bo v Ljutomeru nobene razsvitljave ne sejma več. Sicer se pa o sejmu in razsvitljavi nikdar ni med narodnjaki pogovarjalo. Narodnjaki bi brž ko ne razsvitljavo še razširili ne pa je odstranili. — O nerednostih pri obč. volitvah pišem Vam brž, ko bom kaj zanesljivega izvedel, toliko pa že sedaj rečem, da se ni vse v redu godilo.

Iz Ljutomera. (Nekaj za smešni čarja.) Čujte, čujte kaj se pri nas godi! Tako imenovani nemški liberalci so se zbrali dne 21. nov. in so se goreče posvetovali, s kakšnimi sabljami, da bi prišli narodnjakom najlezje in huje do živega. Ker pa jih je vendar pamet enkrat srečala in so prikobacali do prepričanja, da so njihove mreže grdo raztrgane in da ne morejo vsakega vjeti, kakor se je bilo to nekdanj godilo, za to je v svoji občeznani strasti nek trški bogatin brbnil: ako Slovenci zmagajo, prodam za pet krajcarjev svoje posestvo in pojdem iz Ljutomera. — Z Bogom, gospod! radi se Vas bomo znebili. Kmetje volilci za prihodnje volitve zapomnite si to! Ako so vsi zagrizenci takih misli, bo potem trg vaš, pet krajcarjev, ali po starem en groš, bo od vas marsikateri zmogel. Kedar pa zmagamo, bomo pobirali za nje, in še vsakemu po vrh v roko vtisnili pet grošev za pot, da lože dalje pride.

Iz pod Donačke gore. (Šulvereinova brošura.) Slavno znani nemški šulverein v Celju je tudi enkrat Donačko goro zagledal in tje poslal nekaj iztisov svojih: „Resne besede o nemšk. šolskem društvu, pisane od katoliškega duhovna.“ Ta duhoven je najbrž v tiskarni g. Rakuscha posvečen bil, zatoraj svoje slavno ime tako skrbno za založnika skriva. Ako bi pa — kar je težko verjetno — vendar kaki

duhoven bil tako daleč zabredel, in se tako popolnoma spozabil, da je to bedarijo in te laži v tako lepi (!) šulvereinski slovenščini pisal; tedaj je še tem bolje, da svojega imena ne pove, drugače bi se mu menda brez milosti na čelu puščalo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. 25. novembra začeli so vsi deželni zbori razven tržaškega, svoje zborovanje. V vseh deželnih zborih izrekala se je zahvala presvitlemu cesarju za Njihove darove in očetovsko skrb za prebivalstvo, katero so zadele nesreče. — Štajerski konservativni deželni poslanci imeli so v Gradcu posvetovanje; sklenili so, naj se zopet uvede nadzorovanje šol po duhovnikih, naj se omeja svobodna ženitev ter naj se z vso strogostjo izvaja zakon proti postopačem. — Češka namestnija izdala je do vseh gosposk okrožnico, da naj naznanijo, ali ne bi bilo dobro za Čehe take postave napraviti proti pijančevanju, kakor jo imajo v Galiciji. Taka postava bila bi tudi pri nas potrebna. — Obrtnijske zbornice po Avstriji zahtevajo, da naj bi po kaznilnicah zaprti več ne smeli opravljati del, katere sicer obrtniki izvršujejo; država naj jim da taka dela, da ne bode škodovalo poštenim ljudem.

Vnanje države. V teku kratkih dni posrečilo se je bolgarskemu knezu, Srba prepoditi iz svoje dežele, Srba, kateri si je obetal od sofjskega miru mnogo koristi. Iz Caribroda od 24. novembra se poroča: „Bolgari izgubili so 22. t. m. 180 mrtvih in ranjenih, 23. novembra 100 ranjenih. Knez stanuje v istem stanovanju, kjer je stanoval srbski kralj. Našli so se papirji in srbski ukazi. Nobenega Srba ni več na bolgarskih tleh. Bolgarska armada stoji 3—4 kilometrov od meje ter se koncentruje, da odide v Srbijo. 24. novembra bil je hud boj okoli Caribroda in Pirota celi den; napadi Bolgarov so se sicer odbili, a srbske čete niso dosegle nikakega uspeha. V sredo 25. novembra vršili so se resni boji okoli Vidina. Srbi poskušali so dvakrat v naskoku osvojiti si Vidin, a oba naskoka bila sta brezuspešna, ker so Bolgari hrabro hranili utrdbe. 26. novembra prestopili so Bolgari srbsko mejo ter marširali proti Pirotu; 5 kilometrov od Pirota vršila se je bitka. Po dveurnem vročem boju zaseli so Bolgari pozicije na levici Pirota. Bulgari niso z vso svojo armado Pirot zasedli, temveč so le nekaj bataljonov tjekaj poslali, ker so se bali, da bi ne bilo mesto podsuto s smodnikom. Srbsko armado potisnili so tudi na Nišenski cesti proti Akpalanki 12 kilometrov nazaj. 27. nov. začel se je boj ob 7. uri zjutraj. Na srbski strani stale so štiri divizije v ognji, njim nasproti pa

jedro bolgarske armade. Srbi so imeli zasedane višave ob desni in levi Pirota. Po živahnem boju so se jeli omikati na levi. Na desni pa je boj trajal še do treh popoldne. Tedaj pa so si Bolgari priborili pozicije proti Nišu. Bolgari osvojili so si Pirot, a v mesto so poslali samo nekaj bataljonov, ker so se bali razstrelb, ker se je celo mislilo, da je vse mesto spodkopano. Tu kot zmagovalec Pirota dobil je Aleksander od vlasti povelje, naj preneha z vojsko. Knez je v tej zadevi brzojavil v Sofijo: „Z ozirom na kolektivno noto zastopnikov velevlastij in z ozirom na izjavo grofa Khevenhüllerja, kateri je od svojega vladarja poslan se izrekel: če mi podiramo dalje, pridejo avstrijske čete v Srbijo na pomoč Srbiji; dalje z ozirom na to, da naš zmagonosen uhod v Pirot varuje naše dobro ime, dovolil sem, da se preneha vojska, da se prično pogajanja o premirju in stavlil bodem potem svoje pogoje.“ Ker so Srbi 20. nov. Vidin zopet napali; je knez to naznanil zastopnikom velevlastij in objavil Khevenhüllerju, da se ne bode več besede držal, ako se bojevanje takoj ne ustavi — 25. nov. umrl je Španjski kralj Alfonso XII., še le 28 let star v kraljevem gradu Pardo. Rojen je bil kralj Alfonzo 28. novembra 1857 v Madridu; leta 1870 je stopil v Terezijanišče na Dunaju, kjer je ostal do leta 1874. 28. nov. 1874 bil je razglašen polnoletnim in se je oklical za španjskega kralja. Alfonso zapusti dve hčeri. V nedeljo položili so truplo Alfonsovo začasno v rakev v Eskurialu; danes je slovesni pogreb. Umrl je tudi maršal Serrano, kateri je opravljal razne visoke službe ter je bil diktator poslednje republike. Španjsko ministerstvo je vsled kraljeve smrti odstopilo. Sagasta sestavil je nov kabinet. — Angleška je največ kriva, da konferenca poslanikov v Carigradu ne more priti do konca, kajti ona stavlja po svojem zastopniku take pogoje, kakoršnjih druge vlasti sprejeti ne morejo. — Na Angleškem imajo ravno sedaj nove volitve, bržčas bode zmagala vlada s svojimi kandidati.

Za poduk in kratek čas.

Gregor Jož. Plohel, doktor bogoslovja, dekan in nadžupnik Ptujski.

(Dalje.)

V Ptujci so bili: a) Dominikanci. Samostan vstanovljen l. 1231. Prednik. (Prior) deset redovnikov in pet bratov. Samostansko poslopje in cerkev brez zvonika še stoji; rabi se kot kasarna pionirjev. Svoj čas krasna cerkev je, se vé, oropana vse znotrajne oprave, razdeljena v nadstropje. Pionirji imajo tam shranjene svoje mostnice in različno spravo. Nad velikimi vratmi in na straneh gledajo

svetniki iz doblina zidovja, kakor da bi milo tožili tiste, ki so njih častilce odpravili iz te hiše božje. Kogar zanimiva, naj si pogleda v hodniku samostanskem krasna okna v gotičkem slogu, ki so popolnoma ohranjena.

b) Kapucini: Gvardijan, 13 patrov, 6 klerikov in 4 brati. Ustanovljeni l. 1640. Samostansko poslopje in cerkev še stoji na prijaznem vzvišenem kraji blizo cerkve sv. Ožbalta in gleda dol po Ptujskem polju. Tamo je sedaj pekarija za vojaštvo.

c) Minoriti. Ta samostan, ki je bil leta 1241. ustanovljen se je edini ohranil do sedajnega dne pa le tako, da so prevzeli obširno faro sv. Ožbalta brezplačno v svojo oskrbljevanje: bilo pa je v tisti dobi: kvardijan in 21 redovnikov pa 6 bratov.

V Mariboru so bili: a) Minoriti: Gvardijan, 12 redovnikov in 4 brati. b) Kapucini: Gvardijan, 14 redovnikov, 5 klerikov in 6 bratov. c) Jezuiti: Superijor, 6 patrov in 3 brati. d) Nune celestinke: Prednica, 11 redovnic in 4 sestre.

Pri sv. Trojici v slov. goricah bili so bosí samotaji sv. Avguščina. Prebivali so tam: Prijor, 9 redovnikov in 4 brati. Romarska cerkev in samostan se je ohranil do naših dni. Ko je pred blizo 100 leti samostan bil zatrt, in se je župnija ustanovila; so tukaj posvetni duhovniki pastirovali. Pred 30 leti pa je bil samostan in župnija očetom Frančiškanom izročeni, ki sedaj oskrbljujejo župnijo in pobožne romarje, kateri od blizo in daleč radi prihajajo, na ta krasen holm, ki je nekako biser lepe Pesniške doline.

Po samostanih bilo je, kakor je razvidno, precejšnji broj redovnikov, gotovo različne narodnosti, mej njimi pa tudi brez dvombe Slovencev. Aahko je bilo v tisti dobi dobiti pomoči, če je v okraji kateri duhovnik zbolel, župnik se postaral in ni bil v stanu vseh svojih pastirskih dolžnosti opravljati.

(Dalje prih.)

Smešnica 49. Nek gospod dobival je od svojega prijatelja večkrat divjačine v dar, vselej pa je pozabljal, hlapcu, ki mu jo je prinašal, kaj za napitek dati. To ni bilo hlapcu po volji. Sklene torej pri prvi priložnosti, ki se mu bo ponudila, nad njim se znositi. Ko je imel tedaj nekega dne enak dar prinešti, stopi, da bi ne še potrkal v hišo, se komaj odkrije in zažene jerebico na mizo, nekoliko nerazumljivih besed sam pri sebi mrmraje. Gospod ga debelo pogleda. „Veš kaj, ljubi prijatelj“, mu pravi „tega povelja pač nisi dobil od svojega gospoda, da bi se tako surovo obnašal. Ali ne veš, kaj se spodobi poštenemu hlapcu? Pojdi in vsedi se tu na moj stol, kakor da bi bil jaz; jaz ti hočem pokazati, kako se je treba obnašati.“ — S tem gre gospod pred vrata ter po-

hlevno potrka. „Le notri“, zavpije hlapec. Ponižno se klanjaje stopi gospod v sobo, hlapcu divjačino lepo spodobno izročuje ter reče: „Gospod moj se vam lepo priporočajo, ter so vam tukaj nekaj malega poslali.“ „Le čakaj“, si misli hlapec sam pri sebi, „zdaj te imam v pesteh.“ Komaj tedaj gospod izgovori, vstane hlapec, prijazno rekoč: „Žlahtnemu gospodu se lepo zahvaljujem in tu-le“ — seže v žep, ko da bi hotel denarja iz njega vzeti — „tu-le je trohica za te, ljubi moj, da kupico vina piješ na moje zdravje.“ Gospod to videti se na vse grlo nasmeja pametni misli hlapčevi, seže tudi v žep ter mu primeren napitek poda.

Razne stvari.

(Dar presvitle cesarice.) V Ljubljani je bolenišče, katero ima ime po svitli cesarici. Elizabetišče in ravnokar je visoka goppa mu podelila lepo sveto 100 gld. v pospeševanje namenov zavoda.

(Tukajšnja slovanska čitalnica) ima v nedeljo 6. t. ob 8. uri zvečer v društvenih sobah občni zbor, h kateremu odbor uljudno vabi. Dnevni red: 1. Prečitanje in odobrenje zapisnika z zadnje seje občnega zbora; 2. Poročilo blagajnika o stanju društvenega premoženja; 4. Volitev novega odbora; 5. Razni predlogi.

(Vitez dr. Miklosič), naš rojak, odlikovan je od bavarskega kralja z Maksimilijanovim redom za znanost in umetnost.

(Odlikovanje.) Deželni šolski nadzornik Janez Aleks. Rožek bil je odlikovan z redom železne krone 3. reda.

(Smrt zvestega uradnika.) V Šmarju pri Jelšah je umrl g. Mat. Vrabič, c. kr. davkar, star še le 45 let. Ranjci gospod se hvali, da je bil vseskozi vestni uradnik in vrli služabnik cesarja.

(Srenjske volitve.) Kakor po drugih občinah bode kmalu tudi v Velenju volitev v občinski zastop. Kakor se nam piše, bo ondi treba odločnih mož, kajti dosedanji zastopniki niso se pokazali za može, kakor jih je Slovencem treba.

(Vzvišanje plače.) V vojaštvu namepravajo vzvišati plačo nižjim častnikom in drugim dostojanstvenikom. Nam je to lahko prav, ali kdo vzviša kmetom in delalcem, ki živé ob svojih rokah, plačo? Za nje ne skrbi pa pač nihče, če so prav le oni, ki bodo konečno to in enaka vzvišanja — plačali.

(Šola v Radvanju.) Kakor se nam poroča, šola v Radvanju ni šilvereinska, toda mi vemo, da ji daje šilverein podporo in da jo „minister šilvereina“, dr. Weitlof, tudi nad-

zoruje. Naj bi pa ona tudi to ne bila. tem bolj bi jo mi obžalovali, kajti ne vedeli bi, ali bi naj že gg. učitelje bolj smilovali ali pa učence, katerim se istinito pše nemščina v glave, vsekako pa omilujemo, vendar na drug način, one srenjske može, ki tako šolo čejo.

(Žrtev poklica.) V torek je pri čč. šolskih sestrah v Mariboru umrla č. s. Apolonija Vrbnjak, doma iz Št. Jurja na Ščavnici. Ranjka se je bila za učiteljico odločila in je, da-si je bolehala, dotične preskušnje srečno dostala, ali v šolo ni več prišla, ker se ji je jetika čedalje huje razvila. Ž veliko potrpežljivostjo, še vedno upajoč, da ji bolezen odleže, jo je nosila. Naj počiva v miru!

(Zvezdni otrinjki.) Dne 27. novembra zvečer je bilo na podnebjju videti veliko zvezdnih otrinjkov. Ljudje so jih začudeni gledali in eni so prerokovali vojsko, drugi bolezen ali že tudi da je to začetek konca sveta. V resnici pa so taki otrinjki več ali manj navadne prikazni. Videti jih je vsako leto od 10. do 13. avg., pa od 13. do 15. nov., no letos pa so jih bili ravno za 27. dne nov. napovedali in otrinjki so se v resnici ta večer prikazali.

(V devetih letih.) Na Spodnji Gorici pri Račjah je pretečeni teden 13 kmetov pogorelo; otroci so bojda požgali. V tej vesi je sicer v devetih letih že trikrat gorelo.

(V Tezni) pri Mariboru so našli v nedeljo človeka s prestreljeno glavo, sodi se, da se je sam ustrelil.

(Z lestve padel) je v stolni cerkvi v Mariboru malar J. Pelkovič, prenesli so ga v bolenišnico.

(Volitve v Ljutomerskem trgu.) Po nemških listih beremo, da so vsi voljeni možje v Ljutomerskem nemški pristaši, vendar pa jih še celo dosedanji župan ni posebno vesel, kajti ne meni prevzeti več županstva.

(Tedaj vendar-le!) Kakor se listom poroča, bodo vse postaje južne železnice, ki stojé na Slovenskem, dobile slovenske napise in ravnateljstvo je baje že dotične ukaze izdalo. To veselo novico pač bere človek, toda manjka mu — vere.

(Sv. misijon) bode od 24. novembra do 8. decembra pri sv. Hemi, od 11. decembra do 24. decembra v Ribnici in od 25. decembra pri sv. Martinu blizu Gornjega grada.

(Brv črez Dravo.) V Mariboru so v ponedeljek začeli staviti brv črez Dravo, vezati ima Koroško predmestje z okolico sv. Jožefa. Za delalce bo ona veliko vredna.

(Podružnica slov. šolsk. društva.) V Šoštanju so s 1. dnem t. m. ustanovili podružnico sv. Cirila in Metoda. Upisalo se je h krati 40 udov.

(Leposlovní „Kres“ postane znanstveni list.) Iz Celovca se nam piše, da se dosedanji „Kres“ prihodnje leto izpreobrne na celo znanstveni list. To se zdi nam le pametno, kajti tacega nam je v resnici treba, lahkih ali kakor se jim lepši reče, leposlovnih reči pri naša itak obilica drugih listov, prav znanstvene reči so se pa dosehmal več, ko je bilo prav, zanemarjale. Tak, znanstveni, v pravem pomenu konservativni in vendar nepredovalni list pride gotovo našim izobraženim krogom prav. Želimo mu zato prav iz srea in upamo tudi veliko uspeha. Vsak četrť leta izide en zvezek in velja za celo leto 3 gld.

(Osepnice pri vojaki h.) Vojno ministertvo je izdalo povelje, da se morajo osepnice ali kože staviti vsem vojakom, pri katerih se to že v mladosti ni izgodilo.

(„Narodni dom.“) V Ljubljani je društvo narodnih mož posebej za to, da postavi v osredju slovenskih pokrajin, v Ljubljani, lepo poslopje, v katerem bi društva dotikajoča se občnih slovenskih reči imela svoje zavetišče. V ta namen nabera ono društvo po vsem Slovenskem in do konca meseca septembra je že lepo svoto 38.068 gld. 54 kr. nabralo.

(Banka „Slavija“) sklenila je v mesecih julij, avgust in september t. l. 23.791 novih zavarovanj za 26.147.045 gld. 3 kr. kapitala ter je zato prejela 483.895 gld. 77 kr. zavarovalnine in pristojbin. Za škode plačala je v teh treh mesecih 280.932 gld. 93 kr. Denarni promet osrednje blagajnice iznašal je 2.763.502 gld. 50 kr. V posojilnicah bilo je v tem času naloženih 403.310 gld. 99 kr., na zemljišča posojenih pa 593.790 gld. 10 kr. Gasilne brizgalnice dobile so štiri občine.

(Konjiška posojilnica) povabi svoje ude k zborovanju 10. t. m. popoldne. Pogovoriti se je treba o poslovnem redu in o nekaterih važnih rečeh. Od tega dne se do prihodnjega leta ne bode več poslovalo, ker se računi skončati morajo, le uloge se sprejemajo. Načelstvo.

(Vabilo) Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo pri sv. Juriju na j. ž. bode imelo letošnji drugi občni zbor 17. dne decembra t. l. — v četrtek popoldne ob 2. uri v Šmariji po sledečem vbravovalnem vzporedu: I. Poročilo ravnateljstva: a) prepsednikovo, b) blagajnikovo, c) tajnikovo. II. Predavanje: a) O sadjereji, g. Dr. Ipavic, b) o požlahtnjanji vinske trte, gosp. Skaza iz Šmarja. III. Predlogi in nasveti. K prav obilnej udeležbi vljudno vabi ravnateljsto.

(Prisrčno zahvalo) izreka čast. gosp. Alojziju Gregoriču, odvetniku v Ptuiji in tukajšnjemu šolskemu ogledi, za „Vrtec“, katerega uže 5. leto za našo šolo naročuje.

Šolsko vodstvo v Selah pri Ptuiji.

(Prezentiran) za mestno faro v Slo-
venjem gradu je č. g. Anton Šlander, vikar
v Celji.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali
čč. gg.: Matoh 28 gld. (ustn. dopl.), Pajmon
15 gld., Terstenjak Jak. 4 gld., Karba 3 gld.,
Dupeljnik 1 goldinar, Kocuvan 1 gold., Flek
1 gld.

Loterijne številke:

V Gradcu 28. nov. 1885: 30, 11, 22, 24, 25
V Dunaju " " 77, 29, 9, 53, 83

Prihodnje srečkanje 5. decembra 1885.

Nekaj za č. duhovščino.

Podpisana izdeluje lepe kolarje v raz-
ličnih barvah in po nizkej ceni ter se preč.
gg. duhovnikom ponižno priporočuje.

Marjeta Seifried,
pri Sv. treh kraljih,
Pošta sv. Lenart v Slov. goricah.

G. Schmidl & Comp.

„pri škofu“

v Celji na oglu glavnega trga št. 38
„pri štepihu“,

priporočujeta svojo posebno veliko in lepó zalogo

zimskega blaga,

kakor: vsakovrstne suknine, štofa, vatmola,
spangoleta in druge volnate robe. Dalje
imata v zalogi največo izbirko velikih zim-
skih facaneteljev ali rut; najnovejše vzorke
kretóna in tiskanine (druka); hlačevine in
raznobarvnega barhenta; odeje, koce in raz-
lično drugo zimsko robo po najnižjih cenah,
in sicer še cenejši kakor poprej. Prave
amerikanske šivalne stroje, najboljše in
močnejše „Singer“ in „Howe“ za krojače,
črevljarje in šivilje po 30, 35 in 40 goldi-
narjev. Kdor dobro in cenó kupiti želi, bla-
govoli naj priti v našo prodajalnico.

G. Schmidl & Comp. v Celji.

Zaloga sukna; platna vsakdanjega roko-
tvornega in novošegnega blaga, ter pravih
amerikanskih šivalnih strojev. Prodaja na
drobno in na veliko na oglu Glavnega trga
in poštnih ulic št. 38 v hiši gosp. Jožefa
Kosta, fabrikanta žajfe, „pri štepihu“.

Ponovljenje natečaja.

Na 4razredni ljudski šoli v Slov. Gradcu
razpisuje se **služba podučitelja** s plačo
2. vrste in prosto rabo ene njive v definitivno
umeščenje.

Prosilci za to službo naj pošljejo svojo
redno prošnjo po navadni službeni poti do
25. oktobra 1885 krajnemu šolskemu svetu v
Slov. Gradcu.

Okrajni šolski svet v Slov. Gradcu, dne
14. nobembra 1885.

C. kr. ckr. glavar, predsednik Finetti.

Služba cerkvenika in organista

pri sv. Marjeti poleg Rimskih toplic (pošta
Römerbad) bo s 1. januarjem 1886 izpraznjena.
Prihodki srednji, stanovanje pa prav lepo. —
Prošnik, ki je dober orglavec in če mogoče
rokodelec, naj se osebno oglasi.

3—3

Cerkveno predstojništvo.

Cvet zoper trganje

je odločno najboljše zdravilo zoper
protin ter revmatizem, trganje
po udih, bolečine v križi ter živ-
cih, otekline, otrple ude in kite
itd., malo časa, če se rabi, pa mine
Schutzmarke. popolnem trganje, kar dokazuje
obilo zahval. Zahteva naj se samo „cvetú
zoper trganje po dr. Maliči“ z zraven
stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Kri čistilne kroglice

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu
pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osve-
dočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu,
otrpenih udih, skaženem želodcu,
jetrnih in obistnih boleznih; v škatljah
à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 fl. 5 kr.
Razpošilja se le jeden zavoj.

**Planinski zeliščni sirop kranjski
à 56 kr.,**

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol,
prsne in plučne bolečine. Koristnejši, nego
vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Razpošilja se vsak dan po poštnem povzetju

v lekarni „pri samorogu“

Adresa:

Lekarna Trnkoczy-ja
na Mestnem trgu v Ljubljani.